

Sredozemlje umira - ukrepi so nujni

Kronika prejšnjih dni je veliko pisala o ekološki ladji »Greenpeace«, ki je s slikovito pobudo »gusarskega« napada na ladjo Mediterranean Shearwater, ki je prevažala jedrske ostanke iz centrale pri Latini, opozorila javnost na hudo nevarnost okuženja Sredozemskega morja tudi z radioaktivnimi snovmi.

V zadnjih časih se vrstijo simpoziji, države sklicujejo strokovnjake, znanstveni inštituti izvajajo raziskave in znanstveniki dajejo napovedi o stanju onesnaženja Sredozemskega morja in ostalih morij Sredozemlja.

Ob teh vročih dneh, ko se mnogi odpravljajo na morje, pa je to zaskrbljiva stvar, saj ni prijetno, če človek ve, da je voda, v kateri plava, lahko kar precej onesnažena. V nekaj desetletjih naj bi po napovedih celo izginila sleherna oblika življenja v Sredozemlju, če ne bodo države, ki se nahajajo ob obalah, začele resno ukrepati in strogo izvajati vse potrebne norme čiščenja vode, predvsem pri izvorihi onesnaževanja. To predvsem velja za razne industrije, ki lahko stojijo tudi v notranjosti držav, a izplakujejo svoje odpadke z vodo, kar seveda najprej okuži reke, nato, ko se te izlijejo v morje, še morsko vodo.

Nekateri strokovnjaki ocenjujejo, da se vsako leto v vodo Sredozemlja izteče do 120 tisoč ton najrazličnejših naftnih proizvodov, skoraj 100 ton srebra, 3.800 ton svinca, 3600 fosfora, 2500 curijev raznih radioaktivnih snovi, da sploh ne govorimo o strupih in drugih snoveh, ki jih rabijo v kmetijstvu, a prav tako onesnažujejo vodo rek in morja. Problem je za Sredozemsko morje zelo pereč, predvsem, ker nima pretoka. Kot so izračunali, naj bi do popolne prenove voda prišlo v obdobju, dolgem od 80 do 100 let.

Vendar k uničenju Sredozemlja prispevajo tudi ribiči, ki nesmotrno uporabljajo razne vlačilne naprave, s katerimi uničujejo vse naravno okolje morskega dna, kar seveda onemogoča mirni razvoj rib in vseh živih bitij, ki živijo v naših morjih.

Svetovna javnost in še posebej javnost tistih držav, ki so na obalah Sredozemlja, se vedno bolj odgovorno zavedajo, da bo moralo v najkrajšem času priti do korenitih pobud, ki naj najprej omilijo, čim prej pa odpravijo vsakršno obliko onesnaževanja okolja, rečnih in morskih voda. Le tako lahko upamo na bolj zdravo in bolj čisto okolje, na bolj prozorne in čiste vode naših rek in morja.

Trinajsti kongres ZKJ in jugoslovansko gospodarstvo

V Beogradu se je v soboto, 28. junija, končal 13. kongres Zveze komunistov Jugoslavije in zaključne resolucije kažejo, da so razpravljali predvsem o rešitvi gospodarske krize ter o izboljšanju političnega sistema. Iz gospodarstva — beremo v resolucijah — je treba odpraviti vse, kar obnavlja etatizem ali državni proizvodni sistem, ki slabi socialistične elemente in gospodarske pobude. Nasprotno je treba uveljaviti tržne in druge gospodarske zakonitosti. Rešitve iz krize je treba iskati tudi v socialističnem samoupravljanju ter je treba za ta namen razviti sistem gospodarskega načrtovanja in enotne gospodarske politike. Pri tem je treba — kot reče — upoštevati zlasti zakonitosti trga.

Glavni tajnik Žarković je v uvodnem poročilu trinajstega kongresa poudaril, kako je treba obsoditi stalno globoko krizo jugoslovanskega gospodarstva, pomanjkanje investicij, naraščanje inflacije ter ogromne dolgove v tujini, ki uničijo dragocene vire za gospodarski razvoj jugoslovanskega gospodarstva. Nihče pa na kongresu ni imel jasnega poguma, da pokaže ljudi, ki so odgovorni za politično-gospodarsko krizo.

Zgodovinar Bilandžić je izrekel mnenje, da so možne rešitve v drastični alternativi med centralističnim in birokratskim etatizmom po vzorcu držav takimenovnega realnega socializma ter delavskim samoupravljanjem, pri katerem pa morajo priti do izraza demokratične značilnosti. Samoupravljanje mora upoštevati stalne ljudske pozive k avtoreformi, čeprav bi se povečal takimenovani kapitalistični prizvok, a bi bil to kapitalizem brez kapitalistov.

Stopnja gospodarskega razvoja v Jugoslaviji je v 60. in 70. letih še vedno letno znašala 6 odstotkov, a je zdaj padla na en odstotek. Zasebna potrošnja je od leta 1980 padla za štiri odstotke. Inflacija pa se je dvignila tako rekoč na raven južnoameriških držav in je v prvih petih mesecih letos dosegla 85 odstotkov. Dolgovi v tujini trenutno znašajo 18,4 milijarde dolarjev. Okrog milijon 200.000 ljudi je brezposelnih in v tujini je na zaposlitvi skupaj z družinskimi člani okrog milijon jugoslovanskih državljanov.

Jugoslovanska podjetja so močno zadolžena do bančnega sistema ter potrebujejo

dalje na 2. strani ■

Ob odobritvi občinskega proračuna v Nabrežini

Devinsko-nabrežinski občinski svet je odobril proračun za leto 1986 in načrt naložb v triletno 1986-88, se pravi osrednja dokumenta, ki bosta usmerjala delovanje devinsko-nabrežinske občinske uprave v bližnji bodočnosti.

Proračun predvideva približno 20,8 milijarde lir dohodkov oziroma izdatkov. Očitno so to vse prej kot prezirljiva finančna sredstva, čeprav velja pripomniti, da gre za približno 1,5 milijarde lir manj, kot je bilo predvidenih v dokončnem proračunu za lansko leto. V letošnjem proračunu odpade 6,6 milijarde lir na tekoče izdatke, 1,5 milijarde lir na izdatke posebne knjigovodstva, 1,6 milijarde lir na izdatke za povračilo posojil in skoraj 11 milijard lir na investicijske izdatke. Devinsko-nabrežinska občinska uprava namerava v triletno 1986-88 opraviti naložbe za skupno 17,3 milijarde lir. Gre za večja dela, kot so dograditev grezničnega omrežja, ureditev javne razsvetljave, izpeljava metanovoda, ureditev pokopališč v Sosljanu in Nabrežini, vzdrževanje in asfaltiranje

cest, ureditev cestnih znakov in toponomastike, razširitev županstva, izgradnja servisnega središča za občinska vozila in drugo opremo, ustanovitev zdravstvenega okraja s sedežem v Nabrežini, ustanovitev vzgojno-zaposlitvenega središča za handikapirance s sedežem v Sosljanu, izpeljava Rilkejeve steze na Devinskih stenah, ureditev parka ob izvirihi Timave v Štivanu, prispevek za obnovo nabrežinske cerkve, ureditev sedežev krajevnih sosvetov in prostorov za kulturne dejavnosti v nekaterih vaseh, gradnja kulturnega središča v Nabrežini, gradnja druge telovadnice in športnih igrišč po kraških vaseh, obnavljanje nekaterih šolskih poslopij, ustanovitev kamnarskega muzeja v Nabrežini itd.

Kot je ob predstavitvi proračuna in triletnega načrta na seji občinskega sveta dejal župan Bojan Brezigar, je občinska uprava skušala biti pri načrtovanju naložb čim bolj realistična, saj se je odločila za takšne pobude, ki so koristne in potrebne ter predvsem izvedljive.

dalje na 7. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 6. julija, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Enolončnica«; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 »Ko se obesi dan«, pesmi za poletni čas; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Marin Držić: »Lazar s p'd klanca«, veseloigra; 15.40 Šport in glasba ter prenosi z naših prireditev; 17.00-19.00 Neposreden prenos 16. zamejskega festivala v Števerjanu; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 7. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Londonski memorandum v luči britanskih diplomatskih arhivov; 9.00 Slovenska žena v življenju in boju: »Julijana Kacijaner«; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v občinskem gledališču v Trzinu; pianist Massimo Gon; 12.00 Sestanek ob 12h: Onkraj naših ožjih meja; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Revija »Primorska poje«: mešani zbor »Ciril Silič« iz Vrtojbe; 13.40 Glasbeni almanah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Plesna ura sede; 16.00 Beležka; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 »Ko se obesi dan«, pesmi za poletni čas; 18.20 Poletni mozaik; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 8. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.00 Slučajnosti med literaturo in fantastiko; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v stolnici sv. Justa v Trstu: orglar Hubert Bergant, trobentač Anton Grčar; 12.00 Sestanek ob 12h: Dramska vetrovnica: Arne Tornquist: »Rekvjem«; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček; 16.00 Beležka; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Slovenska; 18.30 Poletni mozaik; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 9. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.00 Slovenska žena v življenju in boju: »Marija Ramovš«; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v občinskem gledališču v Trzinu. Simfonični orkester RTV Ljubljana; 12.00 Sestanek ob 12h: S potovanja po Afriki; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Aadamski pevski zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Glasbeni portret Urbana Kodra; 16.00 Beležka; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Razmišljanja ob slovenskih ljudskih pravljicah; 18.30 Poletni mozaik; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 10. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Povejmo v živo!; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Flavtista Miloš Pahor in Erika Slama, čembalistka Dina Slama, Irena Pahor - viola da gamba; 11.05 Melodični orkestri; 12.00 Sestanek ob 12h: Poletne razglednice; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasbeni almanah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček; 16.00 Beležka; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Londonski memorandum v luči britanskih diplomatskih arhivov; 18.30 Poletni mozaik; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 11. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v luteranski cerkvi v Trstu: komorna skupina Mozart Ensemble; 12.00 Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Madžarski mešani zbor »Béla Vikár« iz Kaposvára; 13.35 Glasbeni almanah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.00 Iz filmskega sveta; 16.00 Beležka; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Poletni mozaik; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 12. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.00 Slučajnosti med literaturo in fantastiko; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v Cankarjevem domu v Ljubljani: simfonični orkester RTV Ljubljana vodi Martin Fischer-Dieskau; klarinetist Alojz Zupan; 12.00 Sestanek ob 12h: Na počitnice!; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Poletni mozaik; Poti do branja; 16.00 Filipike in Jeremijade Ivana Cankarja v interpretaciji Jožeta Babiča; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Dramska vetrovnica: Marko Sosič: »Boginja iz seslanskega zaliva«; 18.40 Poletni mozaik; 19.00 Radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Trinajsti kongres ZKJ in jugoslovansko gospodarstvo

■ nadaljevanje s 1. strani

obsežne strukturne reforme. Bančni sistem sam pa nima pravih selekcijskih instrumentov ter kreditne kontrole ter je tako dolga leta dajal financiranja brez realne podlage. 80 odstotkov denarnega obtoka je vezanega na dolgove. Deset odstotkov podjetij stalno dela z izgubo ter svojo neekonomičnost zvrča na dobavitelje in na klientelo v upanju, da politični sistem ne bo dovolil njihovega stečaja zaradi nevarnosti socialnih posledic.

Na kongresu je bilo slišati tudi nekatere bolj optimistične izjave. Industrijska proizvodnja se je v prvih treh mesecih letos povečala za štiri odstotke v primeri z istim časom lani. Individualni dohodki so po več letih padanja lani narasli za 2,8 odstotka. Tekoči del plačilne bilance s tujino je bil lani aktiven za 770 milijonov dolarjev in letos upajo na 880 milijonov. Po rednem plačevanju obresti za dolgove v tujini so lani Jugoslaviji podaljšali razna plačila v tujini za 3,4 milijarde dolarjev, kar je pomenilo važen gospodarski ventil in preprečenje bankrota.

Novi predsednik zvezne vlade Branko Mikulič je za letos napovedal dva nova gospodarska paketa. Prvi paket so že objavili in drugi bi moral priti jeseni.

Prvi paket vsebuje predvsem zaporo nad cenami, novo kontrolo nad krediti in

plačami ter nadaljnje razvrednotenje dinarja za 5 odstotkov. Vse to naj bi koristilo zlasti izvozu, ker brez njega ni moglo plačati dolgov v tujini.

Sledili bodo še drugi gospodarski ukrepi, ki naj bi bili čimbolj globalnega značaja od pobiranja inflacije do povečanja investicij in preskrbe reprodukcijskega materiala, brez katerega nista možna proizvodnja in izvoz.

E. V.

—o—

PAPEŽ NA OBISKU V KOLUMBIJI

Papež Janez Pavel II. se mudi na dušnopastirskem obisku v Kolumbiji. V južnoameriški državi se bo zadržal do 8. julija. V tem času bo obiskal 15 krajev, kjer bo imel vsaj 50 govorov.

Kolumbija šteje 28 milijonov prebivalcev, od katerih polovica živi v veliki revščini. Nerešena socialna vprašanja omogočajo gverilo. Državljska vojna v številnih predelih države terja visok krvni davk: 2200 ljudi v treh letih.

Prokubanska gverilska skupina je v nedeljo, 29. junija, opravila v Medellinu demonstrativno akcijo. Med mašo je vdrla v neko cerkev in za nekaj minut prevzela vlogo pridigarja.

Vrhunski sestanek EGS

V Haagu so 27.6. zaključili vrhunski sestanek Evropske gospodarske skupnosti, na katerem so sodelovali ministrski predstniki in zunanji ministri. Razpravljali so zlasti o Južni Afriki, o eksploziji v Černobilju ter o socioekonomskih vprašanjih.

Sprejeli so glede Južne Afrike kompromisni sklep. Vanj so privolile tudi Velika Britanija, Zahodna Nemčija in Portugalska, ki so doslej nasprotovale gospodarskim sankcijam proti južno-afriški vladi. Evropa daje vladi v Pretoriji tri mesece časa, da izvede pomirjenje v državi, da prizna črnske organizacije ter da izpusti iz zapora črnega voditelja Mandelo.

Britanski minister Howe, ki bo 1. julija postal predsednik Evropske gospodarske skupnosti, bo odpotoval na pogajanja v Afriko. Če bo Howejevo poslanstvo v treh mesecih propadlo, bo skupnost imela

nadaljnje posvete tri mesece za nove gospodarske sankcije proti Južni Afriki.

V zvezi s Černobiljem je Evropska gospodarska skupnost sklenila, da je treba povečati mednarodno koordinacijo za varnost pri raziskavah ter za zaščito javnega zdravja. Podpisati je tudi treba mednarodno pogodbo, ki naj zagotovi pravočasno izmenjavo informacij ter naj pomaga preprečiti podobne nesreče, kakršna je bila v Sovjetski zvezi. Za september so napovedali mednarodno konferenco o atomski varnosti. Nizozemski ministrski predsednik Lubbers je v tej zvezi poudaril pomen Mednarodne agencije za atomsko silo, ki ima sedež na Dunaju ter sodeluje z mirnarskim centrom v Trstu.

Med socioekonomskimi vprašanji na konferenci v Haagu so bili na prvem mestu ukrepi za povečanje zaposlitve.

Tudi Gorbačov za vrhunsko srečanje

Sovjetski partijski voditelj Gorbačov je v Varšavi izjavil, da bi bilo novo vrhunsko srečanje med ameriškim predsednikom Reaganom in njim res primerno in koristno. Podobno se je pred dnevi izrazil tudi Reagan. Gorbačov je o tem spregovoril po poljski televiziji.

Dodal pa je, da ne bi imelo smisla srečanje, ki bi le utrjevalo voljo po dialogu, vendar brez stvarnih dogovorov. Treba je doseči sporazume, ne le govoriti, je pribil

in podčrtal, da ostaja v bistvu optimist, ker je vse človeštvo občutljivo za vprašanja miru.

Sovjeti so skoraj istočasno sprožili še eno, nepričakovano pobudo. Povabili so Združene države, naj bi še julija v Ženevi priredili srečanje o pogodbi SALT 2. To pogodbo o omejevanju jedrskega orožja so Amerikanci načelno odpovedali. V Washingtonu so potrdili prejem predloga, ki ga še preučujejo.

Nikaragva in ZDA

V Združenih državah oblasti zavračajo razsodbo Mednarodnega sodišča v Haagu, ki je obsodil Združene države zaradi podpore protisandinističnim gverilcem v Nikaragvi. Na zunanjem ministrstvu trdijo, da je obsodba neutemeljena, saj sodišče sploh ni usposobljeno za preučevanje tako zapletenih političnih in vojaških vprašanj. Vsekakor ne mislijo upoštevati haaškega pravdoreka in v Varnostnem svetu Združenih narodov, ki bo na zahtevo Nikaragve razpravljalo o plačevanju odškodnin Nikaragvi, se bodo poslužili pravice do veta.

Sklep haaškega sodišča pa je navdušeno pozdravil vodja sandinistov, predsednik Nikaragve Ortega. Pred dnevi je v Managui spregovoril 20.000 ljudem, katerim je še dejal, da so Združene države stopile v pravo vojno stanje z Nikaragvo, ker je predstavniška zbornica odobrila 100 milijonov dolarjev pomoči protisandinistom.

Sandinisti so te dni praznovali obletnico pohoda leta 1979, ko se je začel konec diktature predsednika Somoze. Do pohoda je prišlo po umoru znanega časnikarja Chamorra, ki je bil ustanovitelj dnevnika La Prensa. Od leta 1926 dalje je bil list glasnik demokratičnih teženj proti diktaturi. Prispeval je k zrušenju Somoze, po nastopu sandinistov pa je ohranil kritičnost tudi do nove oblasti. V odsotnosti glavnega urednika je ravno vdova takrat umorjenega časnikarja Chamorra prejela obvestilo, da sandinistična oblast ukinja znameniti dnevnik.

—o—

IRSKA PROTI RAZPOROKI

V Dublinu so objavili dokončne izide ljudskega glasovanja o razporoki. Kar 63,5 odstotka udeležencev na volitvah se je izreklo proti temu, da bi odpravili ustavno določilo, ki prepoveduje zakonsko razvezo. Za razporoko je glasovalo 36,5% volivcev. Na volišča je šlo le kakih 60% upravičencev.

Glasovi proti razporoki so močno zmagali v 35 volivnih okrožjih, zagovorniki razporoke pa so bili v večini v 6 okrožjih.

Izid predstavlja poraz za ministrskega predsednika Fitzgeralda kot sploh za laburistično in liberalno stranko, ki sta podpirali spremembo, pri čemer sta uživali podporo vodilnega tiska.

Slovenski novomašniki 1986

V nedeljo, 29. junija, na praznik sv. Petra in Pavla, je koprski škof dr. Janez Jenko posvetil v svetogorski baziliki tri letošnje novomašnike, doma v koprski škofiji. To sta škofijska duhovnika Silvester Čibej iz Idrije in Primož Krečič iz Vrhopolja pri Vipavi ter salezijanec Herman Gregorič iz Zalošč. Pomenljivega obreda se je udeležil tudi koprski škof pomočnik msgr. Metod Pirih, v prezbiteriju pa smo poleg župnikov, odkoder so doma novomašniki, videli tudi številne druge primorske duhovnike. Na koru je ubrano prepeval združeni mešani pevski zbor cerkvenih pevcev iz Idrije, Vrhopolja, Dornberka in Zalošč. Za to priložnost je prihitelo na Svegoro veliko število vernikov.

Vseh slovenskih novomašnikov je letos sedemnajst, od tega jih pet pripada ljubljanski nadškofiji, dva koprski, pet je salezijancev, trije so frančiškani, eden je cistercijanec, eden pa pripada škofiji Harrisburg v Združenih državah Amerike. Socialni izvor novomašnikov ni več pretežno kmečki, kot je to bilo v preteklosti, marveč izgleda takole: pet se jih je rodilo v kmečkih družinah, sedem v delavskih, trije v kmečko-delavskih in dva v obrtniških. Tudi novomašnik Rozman iz ZDA se je rodil v slovenski delavski družini.

Kot je že tradicija, je slovenski verski list Družina pred letošnjimi posvetitvami novih duhovnikov in njihovimi novimi mašami izšel v povečanem obsegu in z nekaterimi tehnimi članki. Med njimi opozarjamo npr. na zapis o knjigi »Moj dnevnik« beneškoslovenskega duhovnika Antona Cuffola, v katerem spoznamo važno vlogo beneških »Čedermacev« v ohranjanju narodne in verske zavesti, ter nov intervju z glasbenikom in skladateljem, primorskim duhovnikom prof. Jožetom Troštom. Akademik in umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cevc, ki je v zadnjem času pričel predavati zgodovino umetnosti na ljubljanski Teološki fakulteti, je prispeval globoko in občuteno razmišljanje »Varuhi duš in častitljive dediščine«, v katerem mladim duhovnikom kot bodočim upraviteljem neprecenljivega bogastva, ki ga v sebi skrivajo cerkvene umetnine polaga na srce, na kaj morajo biti pozorni pri tej odgovorni zadolžitvi. Cevčev članek se takole zaključuje: »Župnijski u-

pravitelj ni njihov lastnik, samo njihov varuh je. Zanje odgovarja pred Bogom in pred verniki. Zgodovina in lepota cerkvenih umetnin povezuje verne in neverne v skupnem, plemenitem doživetju. Povezujejo ljudi čez vse meje in razločke. To pa ni majhna naloga. Biblični verz 'Gorečnost za Tvojo hišo me razjeda' naj ne bo le votel verz. Sprejemimo ga v polni vsebini. Razjeda naj tudi pregrade med ljudmi.«

—o—

Poslovilni obisk na Dunaju

Odposlanstvo Narodnega sveta Koroških Slovencev in Krščanske kulturne zveze je v petek, 20. junija, bilo na poslovilnem obisku pri zveznem predsedniku Rudolfu Kirchschlaegerju. Obisk je bil v prostorih zveznega predsedništva na Dunaju. Poslovilnega obiska sta se udeležila tudi predsednik Koroške enotne liste Karel Smolle in dr. Pavle Apovnik.

Zvezni predsednik dr. Kirchschlaeger se je zahvalil za obisk, ki ga smatra tudi za potrdilo, da je vsaj delno izpolnil obljubo, ki jo je bil dal pred 12 leti. Tedaj je namreč naglasil, da se bo še posebej zavzemal za tiste, ki so ob robu družbe in ki za seboj nimajo vplivnih večin. Poudaril je, da njegova naklonjenost do manjšin ni bila odvisna od izida volitev, temveč da je bila zares srčna zadeva. Izrazil je željo, da bi pot koroških Slovencev ne bila posejana z razočaranji, temveč da bi Slovenci mogli v okviru avstrijske države ohraniti svojo narodno identiteto.

Bo Craxi spet mandatar?

Medtem ko pišemo, še ne vemo, komu bo predsednik republike Cossiga poveril nalogo za sestavo vlade. Osnova za njegovo odločitev pa bo po vsej verjetnosti stališče, ki ga zavzema Krščanska demokracija, se pravi stranka relativne večine. Ta trdi, da bi socialist Craxi mogel ostati predsednik vlade do konca sedanje zakonodajne dobe, se pravi do leta 1988, če bi se socialistična stranka izjavila za potrditev sedanjega petstrankarskega zavezništva za nadaljnjih sedem let. To zavezništvo bi moral volilni zbor leta 1988 seveda potrditi.

Predsednik Craxi je odstopil v petek, 27. junija, potem ko je dan prej vlada doživela v parlamentu poraz zaradi prostih strelcev, ki so se še isti dan nekaj ur prej bili pri javnem glasovanju izrekli za zupanje vladi.

ŠE O POKOLU V PERUJU

Iz Peruja prihajajo novi grozljivi podatki o pokolu domnevnih pripadnikov levičarske gverilske skupine Sendero luminoso po uporih v treh jetnišnicah. Podrobnosti je navedel sam mladi perujski predsednik Garcia, ki doživlja najbolj težave trenutke svojih 11 mesecev dosedanjega predsedniškega mandata.

Andrej Maver

1899 - 1986

Dobri Bog ga je poklical k sebi v četrtek, 26. junija; pokopali smo ga v ponedeljek, 30. junija, na openskem pokopališču.

Zahvaljujemo se dr. Ivanu Hrovatinu za zdravniško pomoč, g. župniku Viljemu Žerjalu za pogrebne obrede, tramvajskim uslužbencem za prenos krste in vsem, ki so kakorkoli počastili njegov spomin.

Maša zadušnica bo v ponedeljek, 7. julija ob 18.30 v openski župnijski cerkvi.

Žena Viktorija, hči Andrejina in sin Mario
z družinama in drugi sorodniki

Športni teden Gaje

Na Padričah se je v soboto, 28. junija, začel »Športni teden Gaje«. Trajal bo do 6. junija. Prvi na sporedu je bil odbojkarški turnir, na katerem so nastopale mešane ekipe, v katerih so bili tri dekleta in trije fantje. Sledil je nogometni turnir »4 proti 4«. Za ta turnir je vladalo veliko zanimanja zlasti med mladino. V soboto, 5. julija, pa bo na vrsti »nočni tek«. Proga bo dolga približno 6 kilometrov. Športni teden Gaje se bo sklenil v nedeljo, 6. julija, ko bo na gropajskih in padriških balinarskih stezah mednarodni balinarski turnir. Zvečer pa bo nagrajevanje vseh športnih panog.

Teniška sekcija pa je organizirala pokrajinski teniški turnir. »Športni teden Gaje« spremljajo seveda gastronomske specialitete in pa priložnost za razvedrilo. V večernih urah namreč delujejo kioski, za ples pa so ali bodo še igrali ansambli »Gli altri baroni«, »Lojze Furlan« in »Taims«.

LONGO POTRJEJEN ZA TAJNIKA

V Trstu se je v soboto, 28. junija, končal deželni kongres Krščanske demokracije. Dosedanji deželni tajnik, 50-letni Bruno Longo iz Tržiča, je bil skoraj soglasno potrjen za tajnika. Prejel je nekaj manj kot 94 odstotkov glasov. Ostale glasovnice so bile bele. V novem 40-članskem deželnem odboru ima 35 mest nova široka lista, ki se sklicuje na vsedržavnega tajnika De Mito. V njej so med drugimi somišljeniki predsednika deželnega odbora Biasuttija in pa nekdanji morotejci. Pet mest pa si je zagotovila lista, ki se sklicuje na Forlanija, Andreottija in Donat-Cattina. Večinska koalicija je prejela nad 87 odstotkov glasov.

Med posegi je izstopal govor predsednika deželne vlade Biasuttija. Poudaril je, kako je kongres potrdil deželno enotnost stranke, ki je pripravljena, da še naprej učinkovito uresničuje svojo vlogo.

Pred odstopom se jim je mudilo

Tržaški občinski svet je v četrtek, 26. junija, vzel na znanje odstop tržaškega občinskega odbora in župana Richettija. Ni pa bila določena seja za izvolitev novega župana in novega občinskega odbora, ker se stranke dosedanje koalicije še vedno pogajajo, kako naj bi sestavile novi odbor.

Pač pa je občinski odbor tik pred odstopom in kljub velikemu odporu in pomislekom, ki jih je s tem izzval, odobril varianto za izgradnjo sinhrotrona pri Bazovici. Istočasno je tudi osvojil drugo spremembo regulacijskega načrta. Tiče se trebenskega cestnega vozlišča. Za oba sklepa so glasovali vsi odborniki, razen predstavnika Slovenske skupnosti Lokarja, ki je glasoval proti in je vnesel svoje nesoglasje in pravne pomisleke v zapisnik.

Sklep tržaškega občinskega odbora je močno razburil prizadeto prebivalstvo. V Bazovici je bilo takoj protestno zborovanje, na katerem so predstavniki krajevnih organizacij izrazili svoje ogorčenje zaradi sklepov občinske uprave. Predstavniki ko-

Zakaj ni enakega ravnanja z manjšinami?

Ponavljajo se novice, ki dokazujejo, kako v Italiji ne ravnaajo z manjšinami povsod enako.

Poslanska zbornica je pred dnevi razpravljala o dveh predlogih za ustavna zakona, ki se tičeta ladinske manjšine v tridentinski pokrajini ter nemške manjšine v Dolini Aosta. Ustavna zakona spreminjata posebni statut obeh dežel.

Prvi zakon predvideva za Ladince v tridentinski pokrajini enake pravice, kakršne že imajo v bocenski pokrajini. Zakon za Nemce v Dolini Aosta pa določa, da bo tamkajšnja nemška manjšina imela pravico do uporabe nemščine na uradnih zborovanjih ter tudi pravico do poučevanja nemščine v šolah.

Stara pesem na Pomorski postaji

Po drugi strani je moral deželni tajnik krščanske demokracije Longo na deželnem kongresu svoje stranke v Trstu priznati, da je zakonski postopek o globalni zaščiti slovenske manjšine v Italiji obstal na slepem tiru. Krivdo pa si je upal naprtiti takoj imenovanim ekstremnim stališčem nekaterih manjšinskih krogov, to je Slovincem samim.

Longo je nadaljeval, da je ta vprašanja sicer treba rešiti, kjer se pojavljajo, ne pa jih odpirati tam, kjer jih dejansko ni. Dal je torej razumeti, da so se demokristjani pripravljali pogajati o Slovincih na Tržaškem in Goriškem, ne pa o zaščiti Slovencev v Benečiji.

Grozijo nove razlastitve

Kako pa je z zaščito Slovencev celo na Tržaškem, kaže dejstvo, da je tržaški občinski odbor odobril dve varianti regulacijskega načrta za avtocestno vozlišče pri Trebčah in za novo lokacijo sinhrotrona pri Bazovici, kar pomeni nadaljnje razlašanje slovenske zemlje.

Celotno vprašanje — poudarjajo slovenske organizacije — pa je še vedno odprto. Sklepa občinskega odbora mora namreč še ratificirati občinski svet. Poleg tega se morata o njih izreči pokrajinski nadzorni odbor in deželni tehnični odbor. Končno ju bo morala občinska uprava dati na ogled. Vsi zainteresirani si bodo lahko ogledali varianti ter vložili ugovore, katere bo morala občinska uprava proučiti. Končno občinska uprava ni upoštevala mnenja vzhodnokraškega rajonskega sveta ter se sklicuje na člen 140, ki je dvomljivega značaja pri takšnih urbanističnih vprašanjih.

—o—

Iz dogajanja v občini Devin Nabrežina

Pavel Ferluga predsednik

V ponedeljek, 30. junija, se je na prvi seji sestal odbor za upravljanje medvejskega jurskega premoženja. Seja je bila v prostorih medvejske osnovne šole. Za predsednika je bil izvoljen Pavel Ferluga.

Razpis natečaja

V okviru sodelovanja s pobrateno občino Buje razpisuje občina Devin-Nabrežina natečaj za dodelitev štipendije za obiskovanje dvotedenskega poletnega tečaja Kulturnega centra mednarodne federacije glasbene mladine v Grožnjanu.

Tečaja se lahko udeležijo gojenci glasbenih šol, ki so stalno bivaajoči v občini Devin-Nabrežina in ki študirajo v višjih razredih glasbenih zavodov klavir, orgle, klavičembalo, violončelo, klarinet ali flamenko kitaro.

Interesenti naj pismeno prošnjo, z osebnimi in študijskimi podatki, oddajo v sobi šte. 20 na županstvu v Nabrežini do vključno 8. julija 1986, kjer bodo dobili tudi ustrezne informacije.

PRIZNANJE UPRAVITELJU NA OPČINAH

Vsodržavna zveza hranilnic in posojilnic iz Rima, ki združuje nad 700 takih kreditnih zadrug po vsej Italiji, je pred kratkim, na predlog openske hranilnice, podelila posebno diplomo in zlato medaljo dolgoletnemu upravitelju Hranilnice in posojilnice na Opčinah g. Ernestu Malalanu za njegove zasluge in zvestobo združenemu duhu, ki preveva delovanje teh kreditnih zavodov. Gospod Ernest Malalan je že 22 let upravitelj pri openski hranilnici. Diplom in medaljo mu je izročil predsednik Upravnega sveta ter mu čestital v imenu upraviteljev, nadzornikov, ravnatelja in vseh uslužbencev.

Priznanje, ki ga je prejel za svojo predanost naši domači hranilnici, je obenem tudi priznanje Hranilnici in posojilnici na Opčinah za njeno resno in zavzeto poslovanje v korist slovenske skupnosti na Tržaškem.

Moški pevski zbor FANTJE IZPOD GRMADE priredi

v nedeljo, 6. julija, ob 20.30 v stari cerkvi
sv. Janeza Krstnika v Štivanu

JUBILEJNI KONCERT ob 20-letnici delovanja.

VABLJENI!

namreč izreči še pokrajinski nadzorni odbor, ratificirati ga mora občinski svet, zatem pa so predvideni še ugovori prizadete prebivalstva in ponovno glasovanje.

20 let Fantov izpod Grmade

Nedelja, 6. julija, se napoveduje za Devin, pravzaprav za vse vasi okoli Grmade, kot prazničen dan, saj bo to dan, ko bo moški pevski zbor Fantje izpod Grmade slavil 20 let svojega bogatega in plodnega delovanja.

Na »domačem borjaču« so zaključili pevsko sezono

V edinstvenem okolju kraškega »borjača« grafične delavnice »Atelier« v Nabrežini je bil v soboto, 21. junija, zaključni koncert nabrežinskega mešanega zbora »Igo Gruden«. Zbor je v Nabrežini ponovil koncert, ki ga je 19. junija imel v Trnovici in tako lepo zaključili svojo letošnjo sezono.

Zbor, ki ga od letošnjega januarja spet vodi zborovodja Matjaž Šček, se je predstavil z zanimivim in precej zahtevnim sporedom ter z njim navdušil številno občinstvo. Čeprav so peli na prostem, je dobra akustika tega dvorišča dovoljevala dovolj dovršeno muziciranje, kar je bilo posebno pomembno v prvem delu koncerta, ko so nabrežinski pevci in pevke izvajali tudi intonirančno zelo zahtevne pesmi. To so bile skladbe: Morleya »Now is the Month of Maying«, »Waldesnacht« Johanna Brahmsa, Carla Orffa »Odi et amo«, »Veter« Ubalda Vrabca, dve pesmi Alda Kumarja, ki jih je zbor izvedel v ženski in moški zasedbi ter Pesem Radovana Gobca »Hrasti«. V drugem delu je zbor izvajal Adamičevo »Vsi so prihajali«, Lebičevo »Drumelca je zvomlanak«, Anđelovo »Igra kolo«, portugalsko v priredbi Chailleya »Os olhos de Marianita«, živahno skladbo Villa Lobosa »Makumba«, Gajdovo »Ti senčec«, rusko ljudsko pesem »Hrast« in za konec še »Tri istrske« Alda Kumarja, skla-

Fantje izpod Grmade ne potrebujejo posebne predstavitve, saj je to zbor, ki je v teh dvajsetih letih nastopal ob najrazličnejših prilikah ne samo v devinsko-nabrežinski občini in na Tržaškem, ampak po številnih drugih odrih, trgih, pokopališčih in cerkvah v zamejstvu, a tudi v matični Sloveniji, na Hrvaškem, na Koroškem in med izseljenci v Rimu, Milanu, Einsiedelnu v Švici, Rankweilu na Predarlskem v Avstriji in Stuttgartu v Nemčiji. V dvajsetih letih je število nastopov naraslo skoraj na 400. Prav zato je to zbor, ki je poznan, saj je s svojim delovanjem in petjem stalno spremljal pomembne in drobne, tudi družinske dogodke naših ljudi v vaseh, od koder prihajajo pevci, pa tudi drugod. To je bilo mogoče, ker so si pod modrim in občutljivim vodstvom Iva Kralja, ki zbor vodi od njegovega nastanka, ustvarili bogat repertoar. Ta temelji na slovenskih narodnih in ljudskih pesmih, a sega tudi v cerkveno glasbo, polifonijo in v zborovsko literaturo tujih narodov. Zbor je večkrat snemal za Radio Trst A, za radio Koper, leta 1982 pa so posneli glasbeno kaseto »Kraška dežela«.

Vendar, ko govorimo o tem zboru, ne smemo mimo dejstva, da so Fantje izpod Grmade, skupaj z Dekliškim zborom De-

vin — slednji zbor je nastal leta 1972 — tudi pobudniki najrazličnejših kulturnih prireditev in koncertov tako v Devinu kot v njegovi neposredni okolici, od Jamelj, preko Štivana, Cerovelj, Mavhinj in Sesljana do Nabrežine in Slivnega ter Sv. Križa, od koder pač prihajajo njegovi pevci.

Na vse delo in uspehe, na ves trud, a tudi veselje, ki so ga doživeli in pomagali ustvariti v teh dvajsetih letih, se bodo spomnili z jubilejnim koncertom v nedeljo, 6. t.m., ob 20.30 v stari štivanski cerkvi sv. Janeza Krstnika. Gre za cerkev pri izviri Timave, ki ima izredno zanimivo preteklost in za naš narod prav poseben pomen, saj je v njeni neposredni bližini stal tudi sloviti benediktinski samostan, v katerem naj bi med 8. in 10. stoletjem menihi zapisali na robovih evangelija več sto imen slovenskih romarjev, med katerimi sta bila tudi kneza Kocelj in Pribina. Gre torej za sloviti čedajski ali štivanski rokopis, ki priča o pomenu tega kraja ne samo kot enem najbolj znanih srednjeveških kulturnih in trgovskih središč, ampak tudi kot kraju pričevanja obstoja našega naroda.

Pevskemu zboru, ki je nastal in deloval ne samo zaradi ljubezni do petja, ampak tudi iz narodnega čuta, zato ob tem lepem jubileju voščimo še veliko uspehov in to, da bi vedno znali s svojim petjem navdušiti ali ganiti, utrditi in razveseliti vse tiste, ki jih bodo v nedeljo in v prihodnjih letih poslušali.

16. Festival - Števerjan '86

16. Festival - Števerjan '86 se bo odvijal v soboto, 5. in nedeljo, 6. julija, v Formentinijevem parku v Števerjanu. Letošnja prireditev bo potekala v že tradicionalnih okvirih in sicer v obliki dvodnevne tekmovanja narodno-zabavnih ansamblov. Za letošnjo prireditev se jih je prijavilo kar triindvajset, kar je skoraj rekordno število. To pomeni, da števerjanski Festival ohranja vso svojo življenjskost in atraktivnost. Letos se bodo na njem predstavili ansambli iz vse Slovenije in iz zamejstva. Kvalitetno se skupine med seboj razlikujejo, saj se bodo na števerjanskem odru zvrstile že uveljavljene glasbene skupine, ki se z narodno-zabavno glasbo bavijo že skoraj profesionalno, pa tudi take, ki so komaj na začetku. Prav slednje najraje pridejo v Števerjan, ker je tu prijazno občinstvo, ki je radodarno na aplavzih. Za tovrstne glasbene skupine je postal števerjanski Festival prava odskočna deska za uveljavitev v svetu tovrstne glasbe. Letošnja prireditev bo občutila pomanjkanje številnejše prisotnosti ansamblov iz zamejstva, kar sicer ne pomeni, da ne bi pri nas gojili narodno-zabavne glasbe. To je pač posledica dejstva, da se naše skupine, razen častnih izjem, raje udeležujejo »šager«, kjer je denarna nagrada že vnaprej zagotovljena.

Na festivalskem odru v Števerjanu se bodo v soboto, 5. julija, predstavili torej sledeči ansambli: NOTRANJSKI ODMEV iz Rovt, BRANE KLAJŽAR iz Celja, ZREŠKI KVINTET iz Zreč, STANKO MIKOLE iz Vojnika, OBZORJE z Železnikov, BRATOV STOPAR iz Mengeša, VIKI AŠIČ iz Celja, BRATRANCI iz Maribora,

PODKRAJSKI FANTJE iz Titovega Veleña, NIKO ZAJC iz Radomelj, OMIZJE iz Ljubljane, KOGRAS iz Zgornje Kungote, ZVONE LIPOVŠEK iz Vojnika, ŠTARJERSKI SEDEM iz Slovenskih Konjic, TONE ČUČEK iz Maribora, KORENCAN JOŽE iz Begunj pri Cerknici, FRANCI ZEME iz Vojnika, TONI VERDERBER iz Starega Trga ob Kolpi in GROSUPELJČANI iz Grosupelj. Program bo povezoval že stari gost števerjanskih FESTIVALOV, Marjan Sneider s Ptuja.

Od triindvajsetih ansamblov se bo, po oceni strokovne komisije za glasbo, približno polovica uvrstila v finale, ki bo v nedeljo, s pričetkom ob 17. uri. Strokovno komisijo za glasbo sestavljajo: Tomaž Tazon, Lojze Hlede, Franc Pohajač, Nadja Fabris-Špacapan, Brane Golob in Dušan Kobal. Poleg komisije za glasbo bo tričlanska komisija ocenila tudi besedila skladb, ki jih bodo ansambli izvajali. Slednjo sestavljajo Saša Martelanc, Martin Srebernič in Tomek Vetrih.

Kot že rečeno, je števerjanski Festival nagradno tekmovanje; nagrade, za katere se bodo nastopajoči potegovali, so naslednje: za najboljšo melodijo (L. 500.000), za najboljšo izvedbo (L. 400.00), za najboljši zamejski ansambel (L. 300.000), za najboljšo besedilo (L. 50.000), in nagrada občinstva (L. 200.000). Ansambel, ki bo izvajal najboljšo melodijo bo prejel tudi trofejo ansambla »L. Hlede«. Seveda bodo skladbe, ki jih bodo izvajale posamezne skupine, izvirne, se pravi, nalašč pripravljene za števerjanski Festival, ki je tako postal

KMEČKA IN OBRTNA HRANILNICA IN POSOJILNICA V NABREŽINI

OBVEŠČA

cenjene člane in kliente, da je s 1. julijem 1986 uvedla službo izplačevanja pokojnin INPS z njihovim neposrednim knjiženjem na tekoče račune ali hranilne knjižice, zato vabi upokojujence, ki bi želeli koristiti to uslugo, da se v zadostitev potrebnih formalnosti čimprej zglasijo v njenih uradih z osebno pokojninsko knjižico.

datelja, ki je sam bil lani pevovodja nabrežinskih pevskih zborov. Skladbe, ki so jih izvedli za konec, pa predstavljajo ljudsko glasbeno tradicijo vseh treh narodov, ki živijo v Istri, se pravi hrvaško, italijansko in slovensko.

Petje nabrežinskega mešanega zbora je tako navdušilo prisotne, da so z vztrajnim

dalje na 8. strani ■

dalje na 8. strani ■

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Peta in šesta letošnja številka mesečne revije Mladika

Uvodnik pod naslovom »Pred odgovorno izbiro« je prispeval Maks Šah. Obravnava odločitev staršev in šolarjev za verouk v državnih šolah.

»Nujno je — ugotavlja pisec — poznanje krščanstva in katolištva, če hočemo poznati našo narodno zgodovino. Ali ni veliko kulturno in versko poslanstvo svetih bratov Cirila in Metoda povezano z narodno zgodovino? Brez Trubarja ne bi pisali v slovenskem jeziku. Vsa naša ci-

v podrobnostih oblikovalo novo vodstvo v celoti. Lahko pa že omenim nekaj misli, zlasti delo za globalno zaščito. To bo še naprej naša bistvena skrb. Stališče Slovenske skupnosti je, da se moramo za zaščitni zakon boriti povezano v slovenski enotni delegaciji, istočasno pa tudi vsaka slovenska komponenta po svojih močeh in možnostih. Slovenska skupnost ima kot edina slovenska stranka v Italiji gotovo svoje odgovornosti in svoje poslanstvo. Kot članica šeststrankarske koalicije, ki vodi deželno upravo v Furlaniji-Juljski krajini ter več krajevnih uprav na Tržaškem in Goriškem, ima pravico in dolžnost, da od svojih partnerjev, ki pač odločajo v Rimu, zahteva jasnih in pozitivnih stališč do naših pravic.

»Zaradi tega — ugotavlja Ivo Jevnikar — se je Slovenska skupnost odločila za vrsto sestankov s strankami večine, na krajevni in vsedržavni ravni. Začeli smo kar pri ministru za deželna vprašanja Vizziniju, ki ima nalogo, da pripravi vladni zaščitni osnutek, o katerem pa že dolgo ni ne duha ne sluha. To naše prizadeva-

nje, ki je v smeri skupnega cilja, torej zaščitnega zakona, so nekateri slabo razumeli ali pa so ga hoteli slabo razumeti.

»Slovenska skupnost bo še bolj kot doslej poudarjala načelo, katero zadnja leta podpira tudi Ustavno sodišče, da manjšinska zaščita ni pristojnost, katero si prilašča osrednja državna oblast, marveč obveznost, ki jo morajo spoštovati vse oblasti in vsi organi v okviru svojih pristojnosti. Zato zahtevamo od dežele in od občin ter od ostalih stvarnejših in pogumnejših ukrepov brez čakanja na zakon za globalno zaščito. To velja zlasti za dvojezične napise, za poitalijančena imena naselij, za pomoč kulturi,

ŠIRITE NOVI LIST!

za gospodarsko načrtovanje in za druga področja. Izkoristiti je torej treba vsako priložnost, da se tudi sproti krepi naša življenjska moč in da se zagotavljajo slovenske pravice.

Zanimive so ocene, katere so dali v okviru ankete o Tomizzovi knjigi »Poročenca iz ulice Rossetti« razni vidnejši opazovalci našega zamejskega življenja, kot so Stelio Spadaro, Ljubka Šorli, Josip Tavčar in Miroslav Košuta.

Saša Martelanc se v reviji spominja znanega slovenskega pisatelja in prijatelja Mirka Javornika, ki je umrl prvega maja v Washingtonu.

Revija ima še številne druge zapise in novice, a jo je najbolje vzeti v roke ter jih prebrati.

MIRENSKI GRAD

jubilne slovesnosti

Sobota, 5. julija, ob 19. uri:

blagoslovitev kapelice svetih bratov Cirila in Metoda ob poti na Grad (mirenski župnik Mirko Zakelj), procesija v cerkev, peta maša, nato otvoritev in predstavitev brošure »Mirenski Grad pri Gorici«.

Sobota, 12. julija, ob 19. uri:

slovesna maša s sodelovanjem zbora iz Vrtojbe (misijonar - domačin Jurij Devetak), nato predavanje dr. Alojzija Vetrha »Mirenski Grad včeraj in danes«.

Nedelja, 13. julija, ob:

svečana posvetitev letos prenovljenega svetišča Zalostne Matere božje ob stoletnici posvetitve cerkve iz prejšnjega stoletja - škof dr. Janez Jenko (mirenski zbor in ljudsko petje)

vilizacija, umetnost, literatura, miselni tokovi preteklosti in v večji meri tudi v sedanjosti so prežeti s krščanstvom. Pa tudi moralna vzgoja temelji na Kristusovem nauku. Ljubezen, bratstvo, mir, spoštovanje, pravičnost in solidarnost temeljijo na krščanskem nauku. Poznanje teh dobrin pa nam lahko posreduje le temeljito poznanje verske kulture, ki nam edina daje odgovor na važna življenjska vprašanja.

V reviji nadalje izstopa pogovor z novim deželnim tajnikom Slovenske skupnosti Ivom Jevnikarjem, ki poudarja, kako je naša prva skrb obstoj in razvoj naše skupnosti.

»Osnovne točke bodočega programa Slovenske skupnosti — pojasnjuje deželni tajnik — bo

12. številka »Glasnika« openskih društev

Pred dobrim tednom je na Opčinah izšel »Glasnik« društva Tabor in knjižnice »PINKO Tomažič in tovariši«, ki v njem objavljata vrsto zanimivih kulturnih, a tudi političnih in družbenih novic, ki lahko zanimajo tudi širšo javnost in ne samo Opencev.

Uvodna stran je namenjena uspehu enotne liste domačinov na volitvah za ločeno upravljanje jusarskih zemljišč, ki so bile 15. in 16. junija. Tudi na Opčinah je odločno zmagala domača lista, kar dokazuje, da je zavest o pomenu zemlje med nami vedno dovolj trdna in živa. Sledi zapis o zgodovinskem razvoju upravljanja jusarskih zemljišč. Več strani je namenjenih letošnjemu Taboru mladih, ki je gotovo ena najpomembnejših pobud openskega kulturnega društva.

Velik odmev pa je društvo, pravzaprav njegova ljubiteljska gledališka skupina, dosegla z uprizoritvijo Trdinove Kresne noči, ki jo je predelal in režiral izredno nadarjeni Marko Sosič. Predstava, ki je dosegla zelo laskave ocene, je gotovo ena najpomembnejših uspehov vse slo-

venske kulturne dejavnosti v zamejstvu. Ker je predstava bila izredno kvalitetna, jo je strokovna komisija predlagala, da bi se udeležila nekaterih gledaliških festivalov. Prepričani smo, da bo tudi ob teh preizkušnjah doživela uspeh, ki bo v ponos ne samo Opencem, ampak vsem Slovincem v zamejstvu. Daljši, tehten članek je namenjen spominu 400-letnice smrti Primoža Trubarja, z aktualnim problemom verouka v šoli pa se ukvarja Pavel Strajn.

Fotografsko gradivo in bogati arhivski viri pa so važen doprinos in opora kolektivnemu spominu Opencev in tamkajšnjih kulturnih delavcev, ki v rubriki »Kulturna dediščina« najdejo bogato pričevanje o kulturni dejavnosti domačega društva. O letošnjih številnih in kvalitetnih uspehih priča dve strani dolg kronološki seznam vseh pobud, prireditev, razstav in koncertov, ki so jih priredili ali na katerih so nastopali openski kulturni delavci.

Kaj vse zmore bogata otroška fantazija, nam priča »Pravljica o medvedku in soncu«, ki so si jo izmislili petletni otroci. V tej številki Glasnika je cela vrsta člankov o aktualnih problemih na Opčinah, ki bi jih morale reševati politične oblasti, ob tem pa je še nekaj zanimivih prispevkov. V rubriki »Sledovi naših zaslužnih ljudi« se Duško Kalc spominja Toneta Kalca, na koncu pa lahko preberemo nekaj zanimivih odlomkov predavanja, ki je bilo na Opčinah ob izidu knjige pisateljice Zore Tavčar, »Poklical si me po imenu«. Predavanje je dobilo še zanimivo aktualno obarvanost, saj se je razvilo v smer spoznavanja »Položaja sodobne žene«, kot to nakazuje naslov.

Naj za konec teh nekaj stavkov o tej zanimivi publikaciji povemo še novico, da Slovensko kulturno društvo Tabor razpisuje natečaj za izvirno veseloigro v primorskem narečju ali knjižnem jeziku, ki mora biti poslana na društveni naslov do konca letošnjega leta.

S.K.P.D. »FRANČIŠEK BORGIJA SEDEJ«

in ansambel »L. HLEDE«

pod pokroviteljstvom Briške gorske skupnosti
in Kmečke banke - Gorica

prirejata

16. Festival - Števerjan '86

ki bo v Formentinijevem parku v Števerjanu, v soboto, 5. julija, ob 20.30 in nedeljo, 6. julija, ob 17. uri. Nastopilo bo 23 ansamblov, napovedovalec Marjan Šneberger.

VABLJENI!

Ob odobritvi občinskega proračuna v Nabrežini

■ nadaljevanje s 1. strani

Devinsko-nabrežinski občinski upravitelji so seveda imeli nemalo težav pri sestavljanju osrednjih upravnih dokumentov. Znale so zamude, do katerih je prišlo pri izdelovanju in odobritvi državnega finančnega zakona in še zlasti državnega zakona za krajevne finance, ob glasovanju katerega je padla Craxijeva vlada. Po vsej Italiji pa so se občinske uprave znašle v težavah tudi zaradi protislovnih stališč, ki so jih osrednje državne oblasti zavzemale do uvedbe davka na občinske storitve TASCO, ki je naposled odpadla.

Razprava občinskega sveta o proračunu in o triletnem investicijskem načrtu pa je seveda bila tudi priložnost za oceno dosežanj dela devinsko-nabrežinske občinske uprave. V svojem posegu je načelnik svetovalske skupine SSK Martin Breclj podčrtal, da si je uprava znala v osmih mesecih obstoja s svojo delavnostjo, sposobnostjo in učinkovitostjo pridobiti velik ugled pri občanih pa tudi zunaj občinskih meja, npr. v odnosih z drugimi izvoljenimi telesi in z raznimi ustanovami. Ni slučaj, da so devinsko-nabrežinsko občino v tem času obiskali deželni odborniki, italijanski minister, jugoslovanski akademiki in druge ugledne osebnosti. Devinsko-nabrežinski občinski upravitelji z županom Brezigarjem na čelu so uspešno skrbeli za razvoj celotne občine — in ne samo kakega njenega dela, pa tudi za enakopravno in plodno sožitje med občani slovenske in italijanske narodnosti. Podobne ocene so na seji devinsko - nabrežinskega občinskega sveta izrekli tudi Burger v imenu PSI, Gardosi v imenu DC, s klopi opozicije, kjer sedijo tudi svetovalci KPI, pa ni bilo slišati nobene resnejše kritike.

Sodobno kmetijstvo

Izraz perutnina zajema poleg kokoši še druge vrste perutnine, o katerih redkeje spregovorimo. Tako so tu še race, gosi, pure, pegatke, prepelice, s katerih rejo pa se ukvarjajo posamezniki.

Tokrat spregovorimo o racah, ki niso zanesljiva za naravno valjenje, zato valjenje račjih jajc raje prepustimo kokošin ali puram, najbolje pa je, če se zvalijo v valilnikih. Račja jajca se izvalijo v osemindvajsetih dneh. Valjenje pa je odvisno od temperature, vlage, zračenja in kakovosti jajc. Race znesejo 99% jajc med šesto in deveto uro zjutraj, takrat jih moramo pobrati iz gnezd ter jih uskladiščiti pri temperaturah od 13 do 15 stopinj Celzija. Pri temperaturah nad 20° se namreč začne razvoj zarodka. Valilna jajca ne smejo biti starejša od tedna dni.

Na vsakih šest do osem rac redimo enega racaka. Valilno jajce mora vsebovati vse hranilne snovi, potrebne za razvoj zarodka, kar upoštevajmo pri sestavljanju krmnih obrokov. Pri naravnem valjenju poskrbimo za primerno gnezdo, da bi koklja imela lahek pristop in se dobro počutila. Od 15 do 24 dne valjenja je potrebno škropljenje jajc.

Pri umetnem valjenju mora biti temperatura prvih 22 dni 37,8 do 38° C., vlaga pa 55 do 60 odstotna; jajca je treba tudi dvakrat obrniti za 180°. Od 23. do 28. dne pa sta potrebni temperatura 37 do 37,5 in 70 do 80 odstotna relativna vlaga. Od desetega dne dalje moramo jajca hladiti dvakrat na dan.

Izvaljene račke je precej lahko rediti, ker niso preveč občutljive; imajo podobne zahteve kot piščanci.

Perutnina

Ob vselitvi naj bo temperatura 30 stopinj, prvih šest dni okrog 28, potem pa postopno zmanjšujemo do 18° C. Ogrevanje potrebujejo le tri, štiri tedne. Račke lahko redimo na tleh ali v kletkah; pri reji na tleh skrbimo za suh nastilj. Račke ne smemo spustiti v vodo, hladnejšo od 16° C, sicer pa račke potrebujejo le toliko sveže vode, kolikor je popijejo. Napačno je mišljenje, da je za rejo rac potrebna tekoča ali stoječa voda, ker je reja brez vode še boljša. Pri pitanju račk voda za kopanje in plavanje sploh ni zaželeno, za pitje pa namesto vode služi sladko mleko. Račke so glede krme manj zahtevne od piščancev. Lahko jih zredimo z domačo krmo. Prve dni s trdo kuhanim kokošjim jajcem s primešano drobno rezano zelenjavo, špinaco ali koprivami ozir. koruzno moko navlaženo s posnetim mlekom. Kmalu jih lahko začnemo krmiti z enako krmo kot race nesnice. V intenzivni reji jih prve tedne krmimo s popolno krmno mešanico, namenjeno za rejo brojlerjev. Race ne marajo suhe krme, zato jim pokladamo navlaženo.

Pri šestih tednih račke, namenjene za pitanje, pustimo v zaprtem prostoru in jih spitamo do povprečne teže dveh kilogramov, kar pridobijo v devetih tednih. Vsekakor pa je treba račke zaklati pred rasto stalnega perja, ker jih pozneje težko oskubimo.

Račke, namenjene za rejo, po šestih tednih spustimo na pašnik, da si same najdejo precej krme. Pokladamo jim samo mešanico žit; za take račke pa potrebujemo lo-po kot zatočišče pred slabim vremenom.

Z. T.

Vili Stegu

Poskus osvetlitve mišljenja Simone Weil

Takšen etični program se seveda ne more uresničiti v širokem socialnem okviru, marveč na ravni so-bivanja. Pri Weilovi gre za »politiko askeze«, ki je v odpovedi uporabe moči. Le odpoved moči preprečuje, da bi skupnost postala sredstvo moči nad posameznikom. Če bivanjski jaz z uveljavljanjem moči ruši so-bivanje, potem družbeni »mi« ruši možnost posledica, ki je edini temelj so-bivanja.

Velik del svojih razmišljanj posveča Weilova svoji analizi krize sodobne družbe. Porajanje in nastajanje sodobnih totalitarizmov jo vodi do spoznanja, da je sodobna družba usodno izpodrinila posameznika in ga podredila ciljem politične moči. V tem vidi tudi najglobljo izkoreninjenost sodobnega sveta, ki sega prav na vsa področja življenja. Ljudje so ponižani v sredstva države, ki se razglša za edini cilj družbenega življenja. Revolucije zapadajo isti bitni odtujenosti.

Njeno nezaupanje do skupnosti se še posebej odraža v njenem razmerju do ju-

dovstva in katoliške Cerkve, ki jima pripisuje vlogo velike socialne živali.

A glavno ozadje njenih družboslovnih razmišljanj je razpetost med posameznikom kot edinim pravim nosilcem transcendiranja bivanja in med skupnostjo, ki je po svoji temeljni zakonitosti ujeta v zakone težnosti in zato posamezniku odjemlje to enkratno možnost. S tem pa je zaključen krog absurdnosti bivanja tudi v območju družbenega.

Posebnost in dostojanstvo posameznika prihaja še posebej do izraza v delu. Delo je nedvoumno sredstvo samoizkušnje in izkušnje sveta, je prvinska zveza med človekom in naravo, med dušo in telesom (CI, 61), ki se uresničuje vsak dan znova. Po drugi strani pa je delo kot tudi smrt pri Weilovi hkrati kazen in izpolnitev bivanja. A tudi izkušnja težnosti in podvrženosti zakonu snovi.

Njena teoretična razmišljanja o delu in praktična izkušnja iz tovarne so jo vodila

do sklepa, da je delo v sodobni družbi vključeno v proces najglobljega odtujevanja in zanikanja vsake duhovnosti dela. Delo je samo postalo cilj, v tem je največje zlo. Njegovo resnično mesto pa je na isti ravni z znanostjo in umetnostjo, je le srednik.

Iz tega uvida se poglobi njena kritika kapitalizma in marksizma, ki sta v resnici na isti ravni odtujevanja. Zato vidi nujnost iskanja nove socializacije družbe in nove duhovnosti dela, sicer bo razvrednotenje dela vodilo v zaton naše civilizacije, ker je na ta način na poti v dokončni materializem življenja in praktični nihilizem, ki bosta sčasoma popolnoma porušila hierarhijo vrednot in pripeljala v totalitarizem, ki v zgodovini nima primere.

III. ONKRAJ LOGIKE ABSURDNOSTI

V »logiki absurdnosti« smo osvetlili le enega izmed temeljnih vidikov mišljenja Simone Weil. S tem pa so drugi vidiki stopili v ozadje. Tako vprašanje njenega osebnega odnosa do judovstva in katolicizma in njen duhovni boj med razumom in vero.

Oba vidika se med seboj prepletata in sta vseskozi bolj ali manj opazno prisotna v njenem delu. Predvsem pa sta, tako vse kaže, pomembno ozadje njenega mišljenja. Nasprotujoče si sodbe o njenem delu med

16. FESTIVAL — ŠTEVERJAN '86

● nadaljevanje s 5. strani

tudi vzpodbuda za ustvarjanje novih melodij in besedil.

Letošnjo prireditev so podprle razne ustanove in podjetja. Pokrovitelja pa sta Briška Gorska skupnost in Kmečka banka. Organizatorja, S.K.P.D. »F.B. Sedej« in ans. »L. Hlede«, seveda pričakujeta dober obisk s strani poslušalcev, ki bodo s svojo prisotnostjo pokazali svojo zavzetost za slovensko narodno-zabavno pesem in besedo, ki jo v zamejstvu. kljub vsemu, vestno gojimo, tudi s pomočjo števerjanskega Festivala. Števerjan si bo torej konec tedna nadel praznično obleko, števerjanska mladina bo skupaj z organizatorjem poskrbela, da se bodo vsi gostje najlepše počutili. Zato bo na festivalskem prostoru deloval tudi bufet in razstava-pokušnja najboljših števerjanskih vin, pri kateri sodeluje večina števerjanskih vinograndikov. Vsem obiskovalcem bo tudi omogočen ogled razstave fotografij in video-posnetkov z dosedanjih Festivalov. Organizatorji upajo zato le še na lepo vreme, da bo prireditev čim lepše stekla in da bodo poslušalci, nastopajoči ansamblji in vsi, ki sodelujejo na njej, odnesli iz Števerjana čim lepši spomin na prijeten slovenski praznik.

NA »DOMAČEM BORJAČU«
SO ZAKLJUČILI PEVSKO SEZONO

● nadaljevanje na 5. strani

ploskanjem izprosili še dva dodatka: znano »Pa se sliš«, ki je zadonela, prav ko so začeli peti tudi nabrežinski zvonovi in tako skupno ustvarili prav poseben efekt ter »Zdravljico«, ki je vsem zazvenela kot voščilo in tudi nabrežinskemu zboru, da bi tako kvalitetno in uspešno pel tudi v bodočnosti.

M. T.

Iz naše preteklosti

Kromberg.

V nedeljo na dan sv. Trojice je bila blagoslovljena starodavna in vernemu ljudstvu daleč na okoli prav priljubljena cerkva sv. Trojice v Krombergu, ki jo je pred vojno krasila znamenita košata lipa. Zbralo se je veliko domačega vernega ljudstva, pa tudi iz Solkana, Gorice in od drugod je bilo vse polno ljudi. Cerkev je bila po vojni porušena, na novo so jo pozidali domači zidarji pod vodstvom g. Lojzeta Vodopivca. Cerkev je blagoslovil veleč. g. dekan solkanski Rejec ob asistenci g. mons. Korsiča, g. kaplana Kodriča in našega domačega g. vikarja Vinkota. Po blagoslovitvi je bila sv. maša, ki jo je daroval g. solkanski dekan, ki je tudi lepo in podučno pridigal o cerkvi in lepem krščanskem življenju. Naš priljubljeni pevski zbor pa je tako ljubko in živahno prepeval pod vodstvom g. Vinkota, da smo bili res vsi veseli in pobožni. Še več ljudi je prišlo v Kromberg popoldne. Popoldne so pa bili najbolj veseli krčmarji, ker so imeli lep zaslužek. Čujemo, da bo na sv. Katarino blagoslovljena cerkva pri sv. Katarini. Bog daj, da bo tudi takrat tako lepo, kot je bilo v nedeljo!

Goriška straža, 16. aprila 1926

Anton Foerster — umrl.

V soboto, 17. t. m. je umrl v Novem mestu starosta slovenskih skladateljev, glasbenik - velikan Anton Foerster v devet in osemdesetem letu svoje starosti. Pokojni je bil rodom Čeh, toda od leta 1867 je bival v Ljubljani in se je takorekoč — poslovenil. Skozi več kot eno človeško dobo je stal v središču slovenske glasbe, jo

vodil in ji dajal smernice. Vzgaljal je organiste, skrbel kot pevovodja v ljubljanski stolnici in izredno plodovit skladatelj za cerkveno glasbo ter posvečal poleg tega še velik del svojih bogatih moči svetni glasbi. Prostor nam ne dopušča, da bi se podrobneje bavili z izredno delavnostjo tega velikega moža. Naj omenimo samo, da nam je on zložil najlepšo slovensko opero »Gorenjski slavček«, še več drugih večjih del ter nad 50 moških in mešanih zborov. Slava njegovemu spominu in pokoj njegovi duši v slovenski zemlji, katero je tako plemenito ljubil!

Goriška straža, 21. aprila 1926

—o—

Ne bo vladne krize

Izraelski parlament je pred dnevi zavrnil zahtevo po uvedbi preiskave o odgovornosti vlade nekdanjega ministrskega predsednika Šamira za dogodek v letu 1984. Takrat so pripadniki izraelske obveščevalne službe s pretepanjem ubili dva ujeta palestinska preusmerjevalca.

Zadeva je grozila, da povzroči vladno krizo. Ministrski svet namreč sestavljajo laburisti in zastopniki Likuda. Ministrski predsednik, laburist Peres, bi moral oktobra predati vodstvo vlade voditelju Likuda Šamiru v okviru nekakšne vladne štafete. Laburistična stranka je bila sprva za preiskavo o krvavem protigverilskem dogodku, Šamir pa je takoj zagrozil s krizo.

Tako je pred parlamentom ministrski predsednik Peres eno uro branil vlado in obveščevalno službo.

Judi in katoličani šele odpirajo in osvetljujejo to ozadje. V prvi vrsti gre za njen osebni življenjski konflikt: za globok in nerazumljiv odpor do Judov, judovske zgodovine in vsega judovskega. Marsikatera stran njenega pisanja odseva ta odpor. Njena zadržanost do judovskih rojakov je postala še posebej očitna med preganjanjem Judov pod Hitlerjem in ob množičnem sežiganju v krematorijih. Weilova je za to vedela in vendar je ta strahotna dejstva molče obšla, kar je spričo njene tanko-vestnosti in občutljivosti za krivice, kaj šele za zločine, težko ali skoraj nemogoče razumeti. Gotovo je bila to njena tragika, o kateri pa ni nikoli govorila, niti pisala. Da je to dušeno raztrganost in duhovno izkoreninjenost prenašala kot skrajno trpljenje, kot neznosno protislovje, o tem ni dvoma. Le iz takšne izkušnje je lahko zapisala: »Protislovje je naša beda in občutek naše bede je občutek resničnosti« (CIII, 24). Mar ne merijo te besede tudi na najgloblji življenjski občutek protislovja njene zatajevanega in vendar tako zelo prisotnega judovstva? Korenin tega življenjskega konflikta nikakor ni mogoče iskati le v agnostični in nejudovski vzgoji v domači družini. Saj bi ga v tem primeru prav gotovo obvladala in premagala tako, kot je iz agnosticizma prišla do globoke osebne vere. Mogoče je domnevati, da je bil njen notranji konflikt z judovstvom nekaj tako osrednjega, da je zaznamoval njeno živ-

ljenjsko usodo. S tem pa se dotikamo same skrivnosti človeškega življenja, ki je našim očem nedostopna.

Jedro njene osebne tragike in globino tega konflikta je jasno uvidel Gustav Thibon, pri katerem je Simona Weil preživela dva meseca, ko je delala na polju. O njeni osebni tragiki je zapisal: »Bila je v celoti otrok s pečatom večnega protislovja znamenovanega naroda, katerega »neupogljivosti« so stresali preroki, in njen strastni antisemitizem je bil najgotovejši znak njenega izvora. Je kaj bolj judovskega kot ta večna napetost in nemir, potreba po nadziranju najvišje skrivnosti in eksperimentiranju, mrzlično iskanje večnega v času, ki je pri najplemenitejših zastopnikih teh izbrancev te najbolj uporne rase svojevrsten prenos prastare nepotrpežljivosti želje po obljubljeni deželi, po časovnem božjem kraljestvu? ... Bila je strastna do prezira svoje lastne strastnosti; iskala je le še znamenje v zanikanju vsakega znamenja. Hotela je biti pokorna najmanjšemu vzgibu božje volje, a ni dopuščala, da bi tok dogodkov ali dobronamernost prijateljev le za sled premaknila njeno, na žrtve pripravljeno voljo od vnaprej začrtane poti. Do obisti odtrgana od najbolj legitimnih zahtev jaza se nikdar ni odtrgala od trganja od jaza«. (1)

(1) Maja Wicki-Vogt: Judisches Denken in geistigster Tradition, Frankfurt am Main, 1985

Tudi dominikanski prizor iz Marseilla, p. Perrin, ki je skupaj s Thibonom poskrbel za objavo velikega dela Simoninih spisov in je eno leto potrpežljivo pomagal Simonu prenašati njeno nemirno usodo, ni spregledal tega konflikta njenega življenja. Njegovo prizadevanje, da bi Simono pripravil do krsta in vstopa v katoliško Cerkev — k temu ga je nagibala Simonina globoka vera in njeno skoraj svetniško asketsko življenje — je bilo zanj izvor žalosti, za Simono, ki je to prijateljstvo zelo cenila, pa izvor duhovne stiske. Njena pisma patru Perrinu, zbrana v knjigi *Pričakovanje Boga (Attente de Dieu)*, so živa priča njenega duhovnega boja in notranje stiske.

Dejstvo, da se je Simona do smrti borila z mislijo na krst in da je v svojem begunstvu v New Yorku in v Londonu iskala stike s katoliškimi duhovniki, da je mogla z njimi govoriti o pogojih krsta, kot tudi dejstvo, da si je vse globlje želela obhajila, kar je jasno izrazila v svoji pisni oporoki Zadnje besede, ki jo je napisala kakšen teden pred smrtjo, priča po eni strani o njeni srčni želji, da bi stopila v osrčje katolicizma, po drugi strani pa je po več znakih mogoče sklepati, da je bila ta želja le nadomestek za njeno zanikano judovstvo. Zato je tudi do smrti oklevala in se v *Zadnjih besedah* odpovedala krstu.

(Dalje)